

KONJEREJE

GLASILO KONJEREJSKEGA DRUŠTVA ZA MARIBORSKO OBLAST

Dopise, naročila in reklamacije je pošiljati: Konjerejskemu društvu za Marib. oblast, Ivanjkovci

„Konjerejec“ izhaja 6krat letno

Člani društva sprejemajo list brezplačno. Naročnina letno 20 Din. Cenik inseratov na zahtevo

Štev. 4.

Maribor, dne 15. septembra 1928.

Letnik V.

Dirkalni kasač.

Spisal Rudolf Albrecht, prevaja Veble, drž. vet.

(Nadaljevanje.)

4. poglavje.

Balanco in podkovanje.

1. Napačni načini hoje.

Idealni kasač (naravni kasač) ne potrebuje sploh nobene umetne balance, ker je prinesel naravno balanco seboj na svet. Podkove ga le ne smejo ovirati pri razvoju sposobnosti, potem so čisto izpolnile svoj namen. Čim lažje in čim enostavnejše podkujemo takega idealnega kasača, tem bolje. Žal je takih eksemplarjev le malo; oni so pa tisti, ki ustvarijo in pospešujejo trenerjev dober glas, oni so tudi tisti, ki pridobé za kasače novih pristašev. Če imamo srečo, da dobimo takega idealnega kasača v roke, ki tudi razvija primerno naglost, potem priredimo normalno njegova kopita, jih podkujemo popolnoma enakomerno z železi, ki tehtajo spredaj ca 18 do 20 dek in 12 do 15 dek zadaj, ter pričnemó s trenažo. (Slika 2.)

Te popolnosti pa po navadi ali sploh ni ali je pa le navidezna, ker ni na tem svetu pač ničesar brez pogrška. Umetnost tiči v tem, da to, kar je nepopolno izpopolnemo in izboljšamo tako, da se popolnemu kolikor mogoče približa.

Končni smoter balanciranja je zato ta, da spremenimo nepopolne in pogrešne načine hoje konja v korekten, neoviran, kolikor mogoče izdaten tek (kas).

Razume se, da je izključeno tukaj obravnavati vse pri tem v poštev prihajajoče primere, kajti vsak konj nam podaja nove možnosti. Vendar bom v naslednjih vrstah poskusil, da popišem, kako zboljšamo z balanco nepravilnosti hoje, ki se najčešče pojavljajo in kako moramo postopati, da smiselno rešimo primere, ki tukaj niso navedeni.

a) Hoja v pasu in dvojna hoja.

Medtem ko se izvajajo dirke pri nas in na kontinentu sploh izključno v teku (kasu), se izmenjujejo te dirke (v kasu) z dirkami v pasu. Hoja v pasu obstoja v tem, da dvigne konj sprednjo in zadnjo nogo iste strani istočasno ter ju tudi isto-

časno položi na zemljo, medtem ko se pri kasu vrši dviganje in polaganje nog na zemljo križema, torej desna zadnja in leva sprednja noga, leva zadnja ter desna sprednja noga (dijagonalna hoja).

Hoja v pasu je bila že v starih časih poznana in specijelno pri damskih jezdnihi konjih priljubljena, ker ne povzroča nobenega sunka, temveč obdrži konjski hrbet miren, tako da se jezdec ziblje. Med drugimi živalmi hodi n. pr. žirafa in kamelela v pasu. Zadnja ziblje jezdeca na tak način, da početniki obolé za morskó boleznijo pri izvajanju tega »športa puščave«. V nekaterih pokrajinah Amerike niso — kakor izgleda — pred 40—50 leti poznali drugega načina teka kot teka v pasu.

Opozarjam na ljubko povest Bret Harte-ja, v kateri pride jezdec s konjem v kasu v tak ameriški distrikt; ljudje ga gledajo kot smešno čudo in zasmehujejo. Gotovo je, da hoja v pasu konja manj izmuči kot kas radi tega, ker povzroča manj napora hrbtne miškulaturi. Rekordí v pasovem teku so tudi v Ameriki v splošnem nižji kot v kasovem. Vsakega tekača v pasu pa moremo s primerno balanco spreobrniti v kas, pri čemer pa ne pokaže vedno v tej hoji, ki mu je bila umetno vsiljena, iste hitrosti kot v svojem naravnem pasovem teku. Vsakega kasača pripravimo lahko tudi do hoje v pasu, kar pa pri nas ne pride v poštev, ker te hoje nimamo radi. Toda v Ameriki se nahajajo konji, ki razvijajo v obeh načinihi hoje dobre dirkalne sposobnosti ter odpravijo danes dirko v kasu, jutri pa v pasu, seveda z izmerjeno balanco ter različnim podkovanjem.

Četudi še niso bili importirani iz Amerike direktni pasovci, je prišlo vendar sem preko mnogo kobil z rekordi v pasu ter s pasovsko krvjo. Celó pri križancih s čistimi kasaškimi žrebci prodré na površje v njihovi krvi tičoča naravna hoja v pasu, četudi v omiljeni obliki v takozvani »dvojni hoji«, ki je ne moremo imenovati niti čisti pas niti čisti kas.

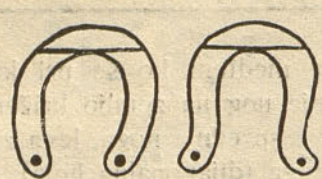
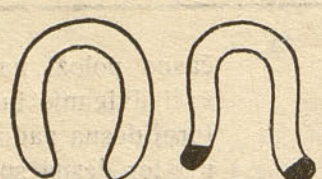

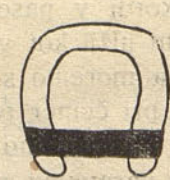

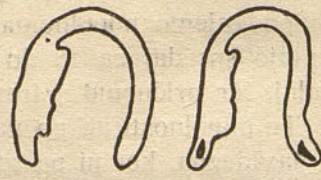

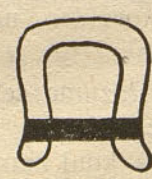

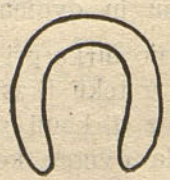
In tukaj pričanja naloga trenerja, da pretvori s pripomočki balance to nečisto hojo v čisti tek v kasu.

Predno se poglobim v tem predmetu, hočem na lahko umljiv način razmotrivati učinek podkovanja na hojo in pričnem s primerom iz vsakdanjega

Tabela 2.

Podkove

opažovane z zgornje kopitne ploskve.

<p>Slika 1. Zimski podkovi spredaj zadaj</p>	<p>Slika 2. Normalni kasaški podkovi spredaj zadaj</p>	<p>Slika 3. Skrajšalna podkev z ravnimi prsti</p>	<p>Slika 4. Sprednja vložna ploskev</p>	
				
<p>Slika 5. Sprednja podaljšalna podkev s špango</p>	<p>Slika 6. Podkev za pas s špangami (memphis bar shoe)</p>	<p>Slika 7. Izsekana podkev s špangami</p>	<p>Slika 8. Vložena podkev za pas</p>	<p>Slika 9. Podkev za pas s 4 ozobci</p>
				
<p>Slika 10. Sprednja skrajšalna podkev s špango in ravnimi proti</p>	<p>Slika 11. Kračna podkev</p>	<p>Slika 12. Podkev s 3 ozobci</p>	<p>Slika 13. Lopatasta podkev spredaj zadaj</p>	
				
<p>Slika 14. Kresalna podkev spredaj zadaj</p>	<p>Slika 15. Zadnja podkev z ozobci</p>	<p>Slika 16. Zadnja okretna podkev</p>	<p>Slika 17. Zadnja skrajšalna podkev s špango</p>	
				
<p>Slika 18. Sklenjena podkev</p>	<p>Slika 19. Sprednja podkev z okroglo oprimnico</p>	<p>Slika 20. Podkev z zunanjo postransko oprimnico</p>		
				

življenja. Če nosimo težke, okovane škornje, dvigamo noge naravno počasneje in više, toporavno kakor se običajno izražamo. V lahkih plesnih čevljih pa nekako visimo v zraku, noga komaj da ostavi tla, koraki slede nagleje drug za drugim kot v težkih čevljih. Na isti način učinkuje težko in lahko železo na hojo konja.

Dalje je jasno, da dela krajša noga tudi krajše korake kot pa dolga noga. Kitajka s pokvečenimi prsti le stopica. Mož z velikimi nogami dela dolge, velike korake. Ravno tako je pri konjih. Dolgo kopito podaljša korak, kratko kopito ga pa skrajša.

Iz tega sledi logično, da se nam nudi možnost, da napravimo potom teže podkov na eni strani ter potom dolžine kopit na drugi strani korak višji ali plitvejši, krajši ali daljši, in v tem ravno obstoji primitivna podlaga za umetnost balanciranja. Iz tega se razvijajoče finese se izkristalizirajo šele v praksi in potom poskusov. Celo najveščejši, najizkušenejši trener je včasih prisiljen tako dolgo poskušati, dokler ne pogodi pravega. V gotovih primerih ga pa intuicija, navdahnjenje t a k o j privede na pravo pot. Če pa slišimo, da dobi n. pr. v Ameriki konj, ki ga je težko balancirati, za jutranjo nalogo pet heatov in ga pri tem često štirikrat drugače podkujejo, dokler ne najde pravilnega teka, je iz tega razvidno, da ima teorija balance kot taka le malo vrednosti za prakso; ona ima le namen dajati navodila, katere poti so odprte za doseg zaželjenega efekta. Katera od teh poti je pa v danem primeru ravno pravilna, to se more preizkusiti le na konju, ki pride v poštev.

Da presodimo nepravilni tek konja, ne zado- stuje, da se sami ž njim peljemo, temveč si ga moramo dati tudi predvesti in pri tem opazovati, kaj je vzrok pogrešenega teka. Pri hoji v pasu ali dvojni hoji ga bomo našli v nepravem razmerju med sprednjo in zadnjo hojo, to se pravi, da je ali zadnja hoja predolga in sprednja prekratka ali narobe, da stopajo zadnje noge prekratko in sprednje predaleč. Radi te nepravilnosti in pa, ker mu je lažje in komodnejše, ubere konj z dvojno hojo pas ali pa polovični pas, pri katerem se maje z ene strani na drugo.

Pri kameli in pri žirafi tiči vzrok hoje v pasu v predpogojih prvega primera: neprimerno dolga zadnja hoja, nasproti pa prekratka sprednja hoja, ki je povzročena po visokem nošenju glave. Iz tega vidimo, da niso pravila hojne dinamike omejena le na konja, temveč da so splošne narave.

Obravnavajmo tedaj najprej ta zadnji in pogostejši primer, v katerem stopa konj z zadnjimi nogami predaleč, s sprednjimi pa prekratko. Pri tem je naša naloga, da hojo zadnjih nog skrajšamo, sprednjih pa podaljšamo in pripravimo konja do teka.

Kakor izhaja iz uvodnih ugotovitev, skrajšamo hojo na ta način, da skrajšamo kopito, kar izvršimo v tem primeru tako, da na eni strani obrežemo kolikor mogoče na kratko prstno steno zadnjih nog, na drugi strani pa da petne stene umetno zvišamo. Pri teh zadnjih kopitih bomo uporabili lahko 10—15 dkg. tehtajočo podkovo (slika 3), ki je na petah opremljena z visokimi pritrjenimi ozobci (calks) in razen tega bomo po potrebi še umetno zvišali višino petne stene s tem, da vložimo usnjen vložek pod podkovo.

Podaljšanje sprednje hoje zahteva predvsem daljše kopito, ki ne zraste od danes do jutri. Zato obrežemo najprej kolikor mogoče največ petne stene in vzamemo podkove s potrebno dolžino, tudi če presegajo prstni rob (umetna prstna stena). Podlaga usnjene plošče nadomesti deloma manjkajoče kopito. Daljša podkev pospešuje razen tega daljše metanje členkov v kolenu in biclju, kar je pogoj podaljšanja hoje na ta način, da jo napravimo na prstih težjo kot na petah. To dosežemo potom takozvane vložne podkove (slika 4) ali še temeljiteje s podkovo, opremljeno s špango (slika 5).

V drugem primeru je zadnja hoja prekratka, sprednja pa predolga. To je težji primer. Vsekakor bomo poskusili spraviti zadnjo nogo do izdatnejšega koraka naprej na ta način, da podaljšamo kopito tako, da obrežemo petne stene, in z daljšo podkovo. Potrebno skrajšanje sprednjega stopanja se pa izvrši s tem, da napravimo sprednje kopito čim krajše in da ga v svrhu še večjega skrajšanja gibanja opremimo s težko podkovo s špango (memphis bar shoe slika 6) ali z izrezano podkvo s špango (slika 7), katere teža lahko znaša med 35—45 dkg.; tudi podkove (slika 8 in 9) so se obnesle.

Razen tega povzročča višje držanje glave skrajšanje sprednje ter podaljšanje zadnje hoje; primeren overcheque bo spravil glavo v pravilno lego (glej pripomočke balance št. 1.). Lesene korale pritrjene okoli piščali skrajšajo oziroma zvišajo hojo.

Nadaljna sredstva za podaljšanje sprednje hoje obstoje v prstnih utežih in v gumijastih obročih (glej pripomočke balance št. 2.). Slednje pritrdimo na bicelj, so napolnjene ali s svinčenimi šibrami ali pa tudi ne in služijo za to, da zmanjšujejo upogibanje v biclju, če se tesno prilegajo, ali pa da mečejo členek daleč naprej, če leže le ohlapno.

V tej zvezi bi rad popisal tudi učinek takozvane prstne oprimnice (Zehengriffe), ki smo jo že spoznali pri zimskih podkovah, kjer je imela le namen, da je dala konju sigurnost pri hoji po ledu in snegu.

Poleti je pa tudi dirkališče precej gladko in nekateri konji, posebno taki z izdatnejšo hojo, potrebujejo, da gredo sigurno, opore na tleh. To jim nudi prstna oprimnica, kakor na sprednjih tako na

zadnjih podkovek, ki s tem tudi istočasno tek nekoliko skrajša in ga kot nadaljna posledica naredi bolj rapidnega. Prstne oprimnice pripomorejo po tem njihovem učinku v milejših primerih dvojnega teka do konvertiranja. Posebno priporočljiva je za take primere sprednja podkev z okroglo oprimnico.

Zelo razširjeno mnenje, da lahko naredimo iz vsakega dvojnika čistega kasača v kasu s tem, da ga enostavno zadaj lahko, spredaj pa težko podkujemo, vedno ne drži. Prevdaren trener bo polagal veliko važnost na kopitno dolžino in se izogibal radi teže večjega kopita uporabe pretežkih podkov, ki tvorijo vsekakor nevarnost za členke in kite. Pa tudi kratko kopito s primerno podkovo je često na mestu.

Pri konvertiranju dvojnika se gre na vsak način za razmerje teka zadnjih nog do teka sprednjih nog; to mora biti odločujoče za to, kaj je treba ukreniti.

Vsak dvojniki, ki ga moramo konvertirati, ne potrebuje in tudi ne prenese težkih podkov s špangami, ki dobro služijo le v posameznih primerih. So dvojniki, ki se nauče brezhibnega teka v kasu pri pravilni kopitni dolžini z lahkimi podkovami in prstnimi uteži.

Sigurno je, da se bo muskulatura konja, ki teče komodno v kasu potom omenjenih pripomočkov, s časoma, posebno ona na hrbtu prilagodila temu načinu teka in da lahko postopoma umetno balanco omilimo, da končno težke podkove zamenjamo z lahkimi, kar je le v prospeh hitrosti in sigurnosti v staji.

Eden naših najizbornejših kasačev je nosil v starosti treh let podkove s špangami v teži 40 dkgr. in štiri unce prstnih uteži, teče pa sedaj v kasu kot petletnik s podkovami 20 dkgr. (slika 8) ter 2 unca prstnih uteži in tolče vse rekorde.

b) Francoska hoja.

Če ne tvori biceljna kost ravnega podaljška piščali, temveč je obrnjena nazven, dobi tudi kopito zanikarno smer in kopitna prstna stena ni obrnjena naravnost naprej temveč nazven. V tem primeru govorimo o raznožni stoji, po navadi pa — zakaj, ni pravzaprav povsem jasno — o francoski stoji. (Mogoče pohaja ta označba od tega, ker so bili plesni mojstri prej izključno Francozi in je prva plesna pozicija bila »prste nazven«.)

Posledice tega eksterijernega pogrška se javljajo v tem, da biceljni sklep pri hoji mahedra in namesto da bi stopil energično naravnost popiše lok na znotraj, pri čemer lahko kresne ali ob piščal ali pa ob koleno druge noge v hitri hoji, kakor je pač višina premikanja.

Da biceljno kost naravnamo, moramo predvsem kopitu odvzeti njegovo stajo nazven na ta način, da obrežemo njegovo zunanjo steno od prstne do petne stene

in da nasproti pustimo notranjo steno neprikrajšano. V ne pretežkih primerih postane tako kopitna staja skoro korektna. Nadalje jo pa pospešujemo s primerno podkovo. Najbolje se obnese podkova s kraki (11. slika), katere notranji krak je skovan na visoko namesto na široko, medtem ko ostane zunanji krak ploščnat in nizek. Tudi pritrdimo morebitne prstne uteže ne čisto v sredini prstne stene temveč bolj nazven. Tudi podkova s tremi ozobci (three calks shoe, slika 12.) povzroča v specialnih primerih zboljšanje hoje in stoje.

Če ima francosko stajo normalni kasač, je posledice lažje odpraviti kot pri dvojniku, ker lahko kopito skrajšamo, pri čemur postane nevarnost kresanja na drugi nogi manjša; izhajamo tudi z lažjo podkovo tako, da konj ne dvigne kopita do kolena druge noge, temveč kvečjemu do piščali. Če smo pa pri francosko stoječem dvojniku prisiljeni pustiti dolgo kopito s težko podkovo, da dosežemo hojo v kasu, je skoro nemogoče preprečiti kresanje in specialno »tolčenje v kolena« pri hitri hoji. Dobro prilegajoči se obvarovalni omoti za kolena, stegna in piščali, po potrebi opremljeni z aluminijevimi ali jeklenimi vložki bodo obvarovali poškodb. Toda čisto brez motenj ali vstrajen bo pa tek francosko stoječega dvojnika težko kedaj.

Če je francoska staja spojena z hodečim tekom, o katerem razpravljam v točki d, udarja pohabljen kopito kratko in močno na znotranjo stran druge piščali; to zlo sem omilil na ta način, da sem dal oprémiti zunanjo stran sprednje podkove z zvišanim robom, ki je kopito oviral pri dviganju od tal, s čemur je bilo udarjanje oslabiljeno in spremenjeno v kresanje (slika 20.). Čisto popraviti se da francoska hoja le, če ni komplicirana z drugimi nepravilnostmi. V teh slednjih primerih moramo konja obvarovati pred poškodbami potom pravilnih obvarovalnih obvez.

c) Lopatasta hoja.

Jasno je, da vsako pregibanje konjskih nog, ki se izogne ravne smeri naprej, tek komplicira in nikakor ne more prispevati k njegovemu pospeševanju. Tako je tudi z lopatanjem (Schaufeln, paddling), ki ga najdemo kakor pri sprednjih tako tudi pri zadnjih nogah in ki obstoji v tem, da popiše piščal in kopito po zraku lok nazven. Samo po sebi je umljivo, da je pri tej hoji kresanje nasprotne noge izključeno in zato ne potrebujejo tudi konji s tem tekom spredaj nobenih kresalnih obvez. Nasproti pa pride nazven lopatajoča sprednja noga lahko v kolizijo z notranjo stranjo široko naprej stopajoče zadnje noge iste strani, ki ne najde pravočasno proste poti radi tega, ker se sprednje kopito vsled lopatanja prepozno dvigne. Zadnja noga potrebuje radi tega na piščal kresalne obveze (glej f »kresanje«.)

Iz vseh teh vzrokov bomo skušali lopatanje zmanjšati na ta način, da pritrdimo na normalno prirejeno kopito podkovo, katere glavna teža leži na znotranji strani kopita ter s tem oslabi in ovira kopitno pregibanje, ki je obrnjeno nazven. (13. slika.) Razuntega pritrdimo prstne

uteže, ki imajo namen, stegovanje teka pospeševati naravnost, ne čisto na sredini prstne stene, temveč bolj na znotranji prstni polovici kopita. Tudi pri zadnjih podkovah bo njihova glavna teža na znotranjem koraku zmanjševala lopatajoče premikanje zadnjih nog (13. slika.)

Lopatasta hoja se sama po sebi zmanjšuje z rastočo naglino konja, ker se pri tem uči bolje stegovati, ter jo opažamo pri razvitem dirkalnem kasaču le še v počasnem teku. Če ima konj drugače dobre kvalitete, ga reformirana lopatasta hoja ne bo ovirala v njegovi karjeri.

d) Bodeča hoja.

Pri konjih z dolgo podlehtjo in s kratko piščaljo najdemo pogosto takozvano bodečo hojo sprednjih nog, pri kateri se koleno in biceljni sklep pravočasno ne vpogeta, radi česar ostane kopito predolgo v zraku, tako je ritem hoje, soglasje z akcijo zadnjih nog v naglem teku skaženo; posledica tega je, da taka hoja ni stalna, temveč sili konja v naglem tempu h galopiranju.

Da zaokrožimo take načine hoje, je potrebno, da pospešujemo upogibanje v kolenu in biclju ter da tek skrajšamo in pospešimo na ta način, da obrežemo prstno steno ter jo zravnamo in da povrhi tega petno steno umetno zvišamo.

Hoja postane tako zaokrožena ter rapidnejša in doseže soglasje z ono zadnjih nog. Praktično podkev za takšen tek kaže slika 10. Pa tudi podkev z močnimi, privarjenimi ozobci na petah ter z ravnim, spredaj zaokroženim delom na prstih bo izpolnila svoj namen v redkih, pretiranih primerih.

e) Plazeča hoja.

V nasprotju z bodečo hojo je plazeča hoja, ki je pouzročena po prestrmi legi pleč ter biclja in pri kateri stopajo sprednje noge prekratko ter se premalo oddaljijo od tal. Za ta primer je merodajna ista presoja kot za poživljenje prekratkega dvojnikovega teka sprednjih nog (glej tudi hoja v pasu in dvojna hoja), izdatno kopito, težje podkove. (Slika 4, 5 in 7.)

f) Kresanje.

Ta nepravilnost teka nastopa naravno šele pri rastoči brzini konja, kar pride tudi do izraza v njeni ameriškanski označbi (Speed cutting). V srednjem tempu se konj ne kreše; v polnem teku in posebno pri nastopajoči utrujenosti raste verjetnost kolizije. Ne glede na možnost poškodb, posebno v bicelnem členu in na petah, ovira vsaka kolizija štirih konjskih nog s tem, da radi tega nagiba h galopiranju, razvijanje polne hitrosti, ki jo moremo doseči pač le pri teku brez trenja. Tudi nevarnost spotikanja in padca je pri kresanju povečana, ker konj lahko obvisi na podkovi in gamaših.

Medtem ko so se do sedaj opisani pogreški teka dali omiliti ali pa odpraviti pri sprednjih nogah in četudi v splošnem drži načelo, da konja balanciramo od spredaj proti zadnjemu delu, moramo pri kolizijah, ki nasto-

pajo pri kresanju, obrniti glavno pozornost na zadnje noge. Dober kasač ima — kakor že ponovno naglašamo — motorno moč v zadnjih nogah. Čim dalje stopa s temi naprej pri vsakem koraku, tem izdatnejši in hitrejši postane njegov tek (kas). V polnem teku (full pace) bo stopal z zadnjimi nogami naprej preko sledov sprednjih nog. Če je pri tem njegov zadnji tek tako širok, da ne more priti v dotiko s sprednjimi nogami, potem se ne pojavlja klepanje po sprednjih podkovah, niti kresanje, niti spread cutting na vnanji ali zunanji strani sprednjih nog. Če pa zadnji tek ni dovolj širok, ali pa če je sprednji tek n. pr. po lopatanju (glej c) preširok ali preobotavljajoč, potem je kolizija neizbežna in nastopi naloga balance, da to prepreči. Pri tem prihajajo v poštev v glavnem sledeče možnosti:

1. Zadnje kopito se dotika sprednjega kopita, sprednjega biclja ali pa sprednje koščice od zunaj na isti strani ali pa ono udarja na podkev ali pete sprednjega kopita iste strani.

2. Sprednje kopito oplaža zadnjo nogo iste strani znotraj na piščali ali v biclju.

V obeh primerih sta — kot v nesrečnem zakonu — oba dela kriva tega, da ne harmonirata.

Zadnja noga izpolnjuje le deloma svojo dolžnost, ko pač stopa preko sledi sprednje noge naprej, toda ne stopa pri tem toliko na stran, da bi se tej izognil.

Sprednja noga bi zopet morala biti v momentu, ko se zadnja noga spredaj dotakne tal, že v zraku in izven območja zadnje noge; toda ona se ne loči dovolj naglo od tal in je tedaj sokriva na kresanju in klepanju.

Da preprečimo kresanje za oba primera, je treba doseči potom primernega preoblikovanja kopita in potom smotrenega podkovanja spredaj in zadaj in sicer na sledeči način.

Zadnje kopito obrežemo na znotranji petni steni kolikor največ mogoče. Zunanjo petno steno pa zvišamo, če že ni sama po sebi dovolj visoka, z usnjenim vložkom pod podkev. Zadnja podkev (slika 14) ima razun poševnega notranjega prstnega dela tudi zunaj zvišen rob. Na ta način je kopito postavljeno poševno nazven, tako da je noga prisiljena stopati dalj nazven kot do slej.

Sprednja noga se mora — kot že omenjeno — v prvi vrsti prej ločiti od tal, da je bližajoča se zadnja noga ne najde več tam ali pa blizu tal križa. Potom križanja v zraku pride namreč do zarezi podobnega kresanja na znotranji strani zadnje piščali (primer 2.)

Naglo oddaljenje sprednjega kopita od tal, ki ga Amerikanec točno označi z »break over«, igra sploh veliko ulogo za pravilno podkovanje. Če izkušen trener konja na novo podkuje, preštudira natančno staro odloženo podkev, da konstatira, kje je najbolj in kje najmanj obrabljen. Iz tega si bo znal rekonstruirati hojo in bo presodil, ali jo podpre ali spremeni. Pravilno podkovan, normalno tekajoč konj bo obrabil sprednje podkove popolnoma enakomerno. Po navadi pa se to ne zgodi.

Trener bo tedaj skušal prestaviti točko break overa na novih podkovah ali potem druge oblike kopita ali pa potom pritrjevanja ozobca na drugo mesto ali pa bo nasproti potom opiljenja tega mesta na podkvi in spodaj ležečega kopita konju olajšal, da bo brž spravil kopito od tal preko tega mesta.

Da se torej povrnemo k naši sprednji nogi, ki se ne oddalji dovolj naglo od tal, pripomoremo do tega na ta način, da prstno steno in zunanji krak podkove na robu opilimo, tudi kopita ne pustimo predolgega in ga tako prirežemo, da je zunaj nižje kot znotraj, s čemur ne le da break over pospešimo in hojo nekoliko zožimo temveč tudi povzročimo, da se more sprednja noga zadnji izogniti. Radi večje sigurnosti lahko napravimo tudi zunanji prstni del podkove nekoliko poševno (slika 14) in privarimo dvoje ozobcev na pete v svrhu nadaljnjega pospeševanja break overa.

Iz povedanega izhaja, da igra za balanco važno ulogo oblika, ki jo damo kopitu pred podkovanjem. Čim nižje napravimo petne stene, v tem ostrejšem kotu stoji sprednja kopitna stena napram kopitnemu podplatu in tem daljše postane kopito in hoja. Visoke petne stene pa naredo kopito topo kratko in skrajšajo hojo. Obrežanje notranje petne stene postavi kopito poševno nazven in razširi hojo ravnotako kot naproti porezana zunanja kopitna stena stoji in hojo zožuje. Oblikovanje kopita je radi tega za trenerja važen pripomoček, s katerim upliva na hojo.

V tej zvezi naj še opozorim na to, da se takozvano skalpanje zadnjih kopit, to je njihovo udarjanje po prstih prednjih podkev nikakor ne zmanjša ali pa odpravi s tem, da bi — kakor se to često dogaja — skrajšali zadnja kopita. Ravno nasprotno učinkuje. Čim daljše je zadnje kopito, tem prej more stopiti preko sledi sprednjih kopit naprej in zabraniti kolizijo posebno če še razun tega zadnjo hojo razširimo. Tudi krajše sprednje podkove so v tem primeru neučinkovite, ker je v nasprotju stremeti za tem, da postane sprednja hoja daljša v namenu, da pride čimprej proč iz sledu zadnjih nog, kar moremo doseči le potom daljšega kopita.

Naše dirke.

1. Dirka v Čakovcu.

Mursko kolo jahača i vozača v Čakovcu je priredilo dne 10. julija t. l. v Čakovcu na dirkališču »Martana« dirke s sledečim izidom kasaških dirk:

V prvi enovprežni kasaški dirki na progi 2000 m startalo 7 konj. Zmagala je »Daisy« last kobilarne Turniš pod vajeti Lipitta v času 1:41.6; druga je bila Bessie, last Karla Weitzla v času 1:41.7, tretja Bacarat, last Fr. Podgoršeka v času 1:45.00, četrti je bil »Lumpi« last L. Vlahoviča.

V drugi enovprežni kasaški dirki je pa bil izid sledeč:

I. Bessie, last K. Weitzla v 1:37.2.

II. Dolly, last kobilarne Turniš v 1:35.5.

III. Lumpi, last L. Vlahoviča, v 1:37.9.

IV. Bacarat, last F. Podgoršeka.

Proga je bila suha, vreme lepo. V jesenski letošnji dobi se bo vršila še ena dirka.

2. Dirka v Ljutomeru.

Kolo jahačev in vozačev v Ljutomeru je priredilo dne 26. avgusta t. l. na dirkališču žrebarne na Cvenu pri Ljutomeru kasaško dirko za konje kmečke reje. Izid teh dirk je bil sledeč: Prve enovprežne dirke na triletne konje se je udeležilo 6 konkurentov, ki so se na koncu porazvrstili, kakor sledi:

I. Robinson, last I. Bunderla 1:57.

II. Otela, last L. Novaka 2:03.

III. Prima, last L. Slaviča 2:02.

IV. Radoslav, last A. Razlaga 2:04.

V. Tulpa, last L. Kardinara 2:07.

VI. Tinko, last M. Makovec 2:12.

Druge enovprežne glavne dirke za 4—12 letne konje se je udeležilo istotako 6 konj s sledečim izidom:

I. Polda, last M. Filipiča 1:48.

II. Nelka, last A. Slaviča 1:43.

III. Felčika, last T. Herica 1:50.

IV. Ovina, last A. Razlaga 2:00.

V. Donna Dillon, last M. Špindler 2:17.

VI. Silva III., last S. Vrbnjak 1:54(?)

Dvovprežna dirka za 3letne in starejše konje je izkazala sledeči izid:

I. Radoslav—Ovina, last A. Razlaga 2:06.

II. Felčika—Polda, last A. Slaviča in M. Filipiča 2:06.

— III. Prima—Pavlina, last L. Slaviča 2:14.

IV. Otelo—Silva, last L. Novak in S. Vrbnjak 2:22.

3. Jesenska dirka Mariborskega kasaškega društva dne 2. septembra 1928.

Čudovito krasno vreme je bilo društvu dodeljeno. Močno zasedena polja, napete borbe so vzdržale številno publiko pri najboljši volji; ta je pa dobivala vedno nove pobude po visokih zneskih, ki jih je izplačeval totalizator. Ta dan je stal v znamenju naše kmečke konjereje, ki je razun zanjo rezervirano dirko dobila še prvo ceno Maribora s Felčiko 1:48 ter dvovprežno dirko z Radoslavom—Ovino. Dirka kmetske reje je bila izvojevana od Nelke v divnem času 1:39.

Naš prvi Pozorjev produkt Felčika, prvič na tuji progi, je bila druga pri konjerejski nagradi v času 1:45. Vsekakor je zanimivo, da pohajata naši dve danes najhitrejši ljutomerski kobili od žrebcev kmečke reje. Nelka od Sokola, Felčika pa od Pozora. Za Felčikino zmago je plačal totalizator 300 Din za 10.

Izid dirke Maribor je bil sledeč: Felčika I. v času 1:47.5, Gretl Marie II. v 1:44, Lumpi III. v 1:40.4, Nelka IV. v 1:40.4, Gospodar V.

V dirki Karla Pachnerja je bila prva Sonja v 1:36.5, druga Gehma—Gehma v 1:37.2, tretji Lumpi v 1:40, četrta Bessie v času 1:40.5.

V dirki Monte Christo za kmečke konje je izvojeval prvo nagrado Radoslav v 1:56, drugo Prima z 2:00, tretjo Robinson z 2:01, četrto Tulpa z 2:03.9. Eta je bila radi hoje v pasu diskvalificirana.

V konjerejski nagradi je bila prva Nelka v 1:39, druga Felčika v 1:45, tretja Silva v 1:51 in četrta Donna Dillon v 2:03. Dvovprežna dirka Turnišča se je izvršila s sledečim uspehom:

- I. Radoslav—Ovina 2:03,
- II. Sonja—Originell 1:48,
- III. Gretl Marie—Ilica 2:08,
- IV. Eta—Prima 2:13.

Lumpi in Bessie sta izostala.

Kmečka reja je odnesla iz nedeljskih mariborskih dirk skupno 9275 Din.

Preponska galopska dirka je izpadla jako zanimivo. Zmagovalka je bila Ciga, druga Almom, tretja Cveta, četrta Julčka. Jako lepi konji v sijajni kondiciji.

Društvene in druge krajše vesti.

Vprašanje žrebčarne. Oblastni odbor mariborske oblasti je povabil konjerejsko društvo, da poda svoje mnenje glede celokupnega vprašanja pospeševanja konjereje v mariborski oblasti. V to svrhu je sklical predsednik odborovo sejo, ki se je vršila dne 18. avgusta tl. ob 10. uri v hotelu »Pri Črnem orlu«.

Po dolgi vsestranski razpravi je pristal odbor do naslednjega soglasnega zaključka:

Konjerejsko društvo za mariborsko oblast stoji slej ko prej na stališču, da ima država dolžnost nositi stroške povspesevanja konjereje tudi v obeh slovenskih oblastih, ker nosi te stroške tudi v celi ostali državi. Če se pa to ne da doseči, predlagamo:

1. Žrebčarno na Selu je likvidirati, živ inventar kakor tudi s strani državne uprave preodkazane zneske na obe oblasti porazdeliti; objekt in ostali inventar pa razprodati; izkupiček je primerno porazdeliti na obe oblasti — in se naj te svote uporabijo v konjerejske svrhe.

Kot ključ za razdelitev med obe oblasti naj služi število konjev v posamezni oblasti.

2. na Cvenu pri Ljutomeru se naj ustanovi primerna žrebčarna za mariborsko oblast.

3. Vse javne žrebce, ki imajo manj ko 25 skokov, je pregledati in nesposobne odstraniti.

4. Za leti 1929 in 1930 je nakupiti po 12 prvovrstnih mrzlokrvnih plemenjakov.

5. Oblastni odbor se naproša, da pripravi za pospeševanje konjereje primerno uredbo kot nadomestilo za vse sedaj veljavne predpise.

Seje se je udeležil tudi gospod oblastni odbornik ljubljanske oblasti dr. Milavec, ki se je zahvalil, da se mu je dala prilika, da se je osebno o našem stališču informiral; obljubil je na tem delovati, da se cela zadeva za konjerejo obeh oblasti povoljno reši.

Premovanje v Medjimurju se bo vršilo dne 21. septembra tl. ob 8. uri v Prelogu za srez Prelog in ob 15. uri v Čakovcu za srez Čakovec. Pri teh premovanjih bodo pripuščene v posebni skupini tudi vse vrste delovnih konjev. Ker je čas zelo omejen, je neobhodno potrebno, da so vsi udeleženci zelo točni.

Premovanje v Žalcu dne 23. VII. 1928 za sodne okraje Celje in Vransko. Udeležili so se g. km. svetnik inž. Zidanšek, živinorejski referent Zupanc, g. veterinarski insp. dr. Stegu, g. Gostič Stanko in za konj. društvo g. Maks Gradt, Franc Bezjak in ravnatelj Grivec.

Predstavljenih je bilo 33 plemenskih konjev v 5 skupinah, od katerih je bilo 28 obdarovanih z darili v skupnem iznosu Din 6000.

Prve nagrade so dobili

v I. skupini g. Martin Večaj, Ladkovavas, za 4letno noriško kobilu po Aurora, žrebe po Cvetku;

v II. skupini ga Ana Cizej, Polče, za 3letno žrebičo po Claironu;

v III. skupini g. Ivan Podbregar, Breg, za 2letno žrebičo po Bob I;

v IV. skupini g. Jože Buncer, Braslovče, za 1letno žrebičo po Podarke;

v V. skupini g. Jože Čulk, Glinje, za 1letnega žrebca pa Podarke.

Celotna slika je bila nekoliko boljša ko lansko leto.

Premovanje v Šmarju pri Jelšah dne 24. VII. za istimenski srez. Udeležili so se ga g. živinor. referent Zupanc, g. živinozdravnik Rihtarič, g. Stanko Gostič ter za konjerejsko društvo gg. Lovro Petovar, Alojz Janžekovič, Franc Bezjak in Janko Grivec. Predstavljenih je bilo v 4 skupinah skupno 42 plemenskih konjev, od katerih je dobilo 30 nagrade v skupnem iznosu Din 4230.—. Prispevali so okrajni zastop Šmarje pri Jelšah 1500 Din, občina Šmarje pri Jelšah 500 Din ter Šmarska posojilnica 300 Din.

Prva darila so dobili

v I. skupini g. Janez Zupanc, Grobelno, za 7letno kobilu po Carolusu, žrebe pa po Gacha;

v II. skupini g. Jakob Zelič iz Slivnice, za 4letno žrebičo po Gacha I;

v III. skupini g. Alojz Jug iz Kriviče, za 2letno žrebičo po Carolusu;

v IV. skupini g. Janez Javornik iz Selc, za 1letno žrebičo po Quinetu.

Lep mali okoliš, ki se zelo dobro drži!

Oblastni odbor mariborske oblasti je nakazal konj. društvu od oblastne skupščine v proračunu predvidenih Din 40.000 za izvršitev letošnjega premovanja po celi mariborski oblasti. Akoravno je naše področje zelo obširno, bodemo kljub temu mogli s to svoto premovanje izvršiti, ker imamo skoraj povsod uvidevnih lokalnih činiteljev, ki nam tudi uvidevajoč veliko važnost te pa-noge kmetijstva, naklonijo primerne podpore. Kolikor

so darovali posamezni zavodi, je razvidno iz zapisnika o seji Konjerejskega društva za mariborsko oblast priobčenega v 3. števil. »Konjerejca«. Vsem darovalcem in podpornikom naše konjereje pa izrekamo tem potom najlepšo zahvalo.

Posojilnica Maribor, Narodni dom je naklonila našemu društvu Din 2000 podpore, katero svoto smo vknjižili v redno blagajno. Naša najlepša zahvala denarnemu zavodu za tako lepo podporo društvu, ki dela za procvit konjereje v mariborski oblasti.

Važno za svinjerejce. Oblastni odbor mariborske oblasti je prejel tako ogromno število prošenj za podelitev plemenskih merjaškov po znižani ceni, da letos ne bo mogoče vsem prošnjikom ustreči. Vpoštevalo se bode v vsakem okraju nekaj gospodarjev, ostali pa pridejo po možnosti na vrsto prihodnje leto. — Novih prošenj naj nikdo ne predlaga, ker jih mora oblastni odbor brez izjeme odkloniti.

Izdaja: Konjerejsko društvo za mariborsko oblast, Ivanjkovci, predstavnik: Fran Veble, živinozdravnik. — Za uredništvo odgovoren: Stanko Detela. — Tisk Mariborske tiskarne, predstavnik: Stanko Detela, ravnatelj — Oba v Mariboru.

KOMATI IN OPREME

za konje od navadne do najfinejše vrste za lahko in težko vožnjo, kakor tudi razne potrebščine:

DEŽNE PLAHE

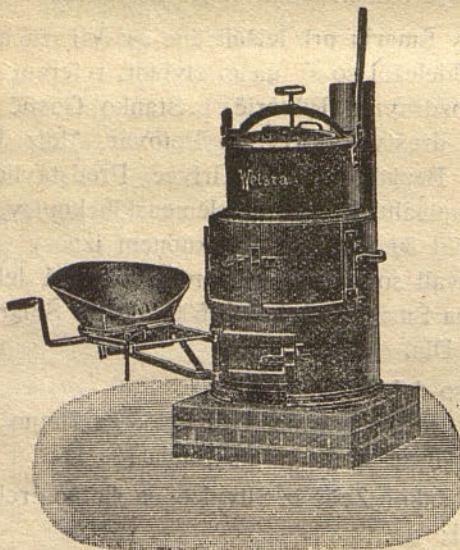
za konje in vozove, svetiljke za kočije, bičevnike, brzde, kresalnike za noge. Dalje velika izbira potnih kouvčekov, ročnih torbic, listnic, nahrbtnikov, gamaše i. t. d. Nagobčniki in ovratniki za pse

GONILNI JERMENI

za mline in žage

IVAN KRAVOS

Aleksandrova cesta št. 13 Slomškov trg št. 6
MARIBOR

VELETRGOVINA Z ŽELEZNINO PINTER & LENARD

MARIBOR, ALEKSANDROVA C. 32-34

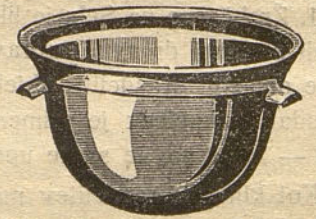
BRZOJAVI: PINLEN MARIBOR - TELEFON 282

SKLADIŠČA SE NAHAJAJO V
MLINSKI ULICI 2 IN 12-14

NA DEBELO

NA DROBNO

MARIBORSKA TISKARNA MARIBOR

JURČIČEVA ULICA ŠT. 4, TEL. 24. PODRUŽNICA: STROSSMAYERJEVA ULICA ŠT. 5

TISKARNA, LITOGRAFIJA IN KNJIGOVEZNICA

prevzame vsa v to stroko spadajoča dela najceneje in najkulatneje